

RECOMANDAREA CONSILIULUI**din 9 iulie 2019****privind Programul național de reformă al Suediei pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului
privind Programul de convergență al Suediei pentru 2019**

(2019/C 301/27)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice ⁽¹⁾, în special articolul 9 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ⁽²⁾, în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) La data de 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european de coordonare a politicilor economice pentru 2019. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Prioritățile Analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 21 martie 2019. De asemenea, la data de 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Suedia printre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat.

⁽¹⁾ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

⁽²⁾ JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

- (2) Raportul de țară pentru Suedia din 2019 a fost publicat la 27 februarie 2019. Acesta a evaluat progresele realizate de Suedia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice țării adoptate de Consiliu la 13 iulie 2018 ⁽³⁾, măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor specifice țării adoptate în anii anteriori, precum și progresele realizate de Suedia în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, raportul a inclus un bilanț aprofundat efectuat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, ale cărui rezultate au fost publicate tot la 27 februarie 2019. În urma analizei sale, Comisia a concluzionat că Suedia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, nivelurile supraevaluate ale prețurilor locuințelor, combinate cu creșterea continuă a gradului de îndatorare a gospodăriilor, creează riscul unei corecții dezordonate. Ponderea ridicată a datoriei gospodăriilor în PIB a continuat să crească. În a doua jumătate a anului 2017 s-a efectuat o corecție a prețurilor locuințelor, care, de atunci, s-au stabilizat treptat. Cu toate acestea, conform indicatorilor de evaluare, prețurile locuințelor rămân ridicate în raport cu fundamentele. Deși sectorul bancar pare să fie capitalizat în mod corespunzător, o corecție dezordonată ar afecta sectorul financiar, având în vedere expunerea mare la creditele ipotecare ale gospodăriilor. Într-un astfel de caz, ar putea exista efecte de propagare negative și în țările vecine, date fiind interdependențele financiare sistemice. Există în continuare blocaje structurale în ceea ce privește oferta de locuințe, iar producția din sectorul construcțiilor a scăzut. Deși în ultimii ani s-au luat măsuri în domeniul macroprudențial pentru a se aborda problema creșterii datoriei ipotecare, impactul acestora pare să fie, până în prezent, limitat. Există în continuare lacune importante în materie de politici, în special în ceea ce privește stimulentele fiscale pentru deținerea de locuințe și funcționarea ofertei de locuințe și a pieței locuințelor de închiriat.
- (3) La 26 aprilie 2019, Suedia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2019, iar la 29 aprilie 2019, Programul de convergență pentru 2019. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.
- (4) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost luate în considerare în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁾, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care se va prevala de dispoziția menționată anterior în orientările sale privind aplicarea măsurilor prin care se stabilește o corelație între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernanță economică.
- (5) În prezent, Suedia face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. În Programul său de convergență pentru 2019, guvernul prevede un excedent de 0,6 % din produsul intern brut (PIB) în 2019, care ar urma să crească pe durata programului. În baza soldului structural recalculat ⁽⁵⁾, se preconizează că obiectivul bugetar pe termen mediu – un deficit structural de 1 % din PIB – va fi depășit pe întreaga durată a programului. Conform Programului de convergență pentru 2019, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 34,5 % în 2019, continuând să scadă până la 28,2 % în 2022. Soliditatea finanțelor publice și o creștere economică stabilă sunt principalii factori care vor determina scăderea ponderii datoriei publice în PIB. Scenariul macroeconomic care stă la baza acestor proiecții bugetare este plauzibil. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, se preconizează că soldul structural va înregistra un excedent de 0,5 % din PIB în 2019 și de 0,6 % din PIB în 2020, situându-se peste obiectivul bugetar pe termen mediu. În general, Consiliul consideră că este de așteptat ca Suedia să respecte dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere în 2019 și în 2020.
- (6) Gradul de îndatorare a gospodăriilor a continuat să crească de la un nivel care era deja ridicat. Gradul de îndatorare a gospodăriilor a crescut cu 5,5 % în 2018, ajungând la aproximativ 88 % din PIB și 186 % din venitul disponibil, fiind unul dintre cele mai ridicate niveluri din Uniune. Această creștere a fost cauzată în principal de nivelul mai ridicat al creditelor ipotecare ca urmare a prețurilor mai mari ale locuințelor, precum și de denaturări structurale care favorizează achizițiile imobiliare finanțate prin credite ipotecare. Suedia a pus în aplicare mai multe măsuri macroprudențiale în ultimii ani, printre care o normă consolidată privind rambursarea creditelor ipotecare în cazul cărora raportul dintre datorii și venituri este ridicat, în vigoare din martie 2018, și o decizie de a majora

⁽³⁾ JO C 320, 10.9.2018, p. 116.

⁽⁴⁾ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

⁽⁵⁾ Soldul ajustat ciclic, excluzând măsurile cu caracter excepțional și pe cele temporare, recalculat de Comisie prin metoda stabilită de comun acord.

amortizorul anticiclic de capital în cazul băncilor începând din septembrie 2019. Cu toate acestea, măsurile de politică luate până în prezent par să fi avut un impact general limitat asupra creșterii împrumuturilor ipotecare și nu s-au luat măsuri de politică pentru reformarea stimulentele fiscale legate de deținerea unei locuințe și de creditele ipotecare.

- (7) Chiar dacă prețurile locuințelor au scăzut la sfârșitul anului 2017 și de atunci au fost, în general, stabile, tendința de scădere apare după o lungă perioadă de creștere puternică a prețurilor, iar evaluările rămân cu mult peste fundamentele economice. Printre principalii factori responsabili de această situație se numără stimulentele fiscale care încurajează achiziționarea de locuințe și contractarea de credite ipotecare, condițiile de creditare avantajoase și ratele încă relativ scăzute de rambursare a creditelor ipotecare. În pofida creșterii semnificative a construcțiilor noi în ultimii cinci ani, cererea nu este complet satisfăcută, în special în ceea ce privește locuințele la prețuri accesibile din jurul marilor orașe. Oferta de locuințe noi nu a satisfăcut nevoile imediate, estimate la aproximativ 90 000 de noi locuințe pe an în perioada 2018-2020. Această penurie este legată de existența unor ineficiențe structurale, ca de exemplu concurența limitată din sectorul construcțiilor, cauzată de barierele la intrare pentru întreprinderile mici și întreprinderile străine, și capacitatea marilor dezvoltatori de a controla resursele funciare. Nu se utilizează în mod eficient fondul locativ. Pe piața închirierilor, practicarea de chirii sub prețurile pieței creează efecte de blocare (lock-in) și de diviziune între cei care fac parte din sistem și cei excluși din sistem (insider/outsider). Pe piața proprietarilor-ocupanți, impozitele pe câștigurile de capital reduc mobilitatea proprietarilor de locuințe. Penuria de locuințe face ca schimbarea locului de muncă să fie dificilă și poate contribui la inegalitate între generații. Autoritățile suedeze continuă să pună în aplicare treptat planul în 22 de puncte care vizează stimularea construcției de locuințe și îmbunătățirea eficienței sectorului locuințelor. Până în prezent, nu s-au luat măsuri concrete în vederea liberalizării reglementărilor stricte privind piața locuințelor de închiriat și a revizuirii impozitului pe capital pentru locuințele ocupate de proprietari, deși, în ianuarie 2019, noul guvern anunțase planuri de introducere a unor reforme în aceste domenii, sub rezerva activității de analiză prealabile.
- (8) În unele sectoare se face simțită lipsa de personal, de exemplu în construcții, învățământ și tehnologia informației și a comunicațiilor. Asigurarea unei oferte de capital uman specializat este esențială pentru sprijinirea investițiilor în cercetare și dezvoltare, precum și a digitalizării. Investițiile în educație și competențe, inclusiv în competențele digitale, vor contribui la abordarea acestor provocări. Până în prezent, rezultatele școlare s-au îmbunătățit într-o anumită măsură, dar există un decalaj important care se adâncește tot mai mult în ceea ce privește rezultatele școlare ale diferitelor grupuri sociale. Evoluțiile demografice vor duce la creșterea numărului de elevi, ceea ce va accentua penuria actuală de cadre didactice. Situația migranților din țări terțe și a urmașilor acestora, precum și efectele programelor recent adoptate trebuie monitorizate mai atent, deoarece integrarea școlară a elevilor născuți în străinătate și incluziunea durabilă pe piața forței de muncă a migranților cu un nivel scăzut de calificare și originari din țări terțe (în special a femeilor) reprezintă în continuare o provocare.
- (9) Menținerea nivelului de investiții în infrastructura de transport poate contribui la îmbunătățirea mobilității forței de muncă, a coeziunii regionale și a pieței locuințelor și poate stimula creșterea productivității pe termen lung a Suediei. Guvernul a anunțat investiții importante în infrastructura de transport prin intermediul planului național pentru infrastructură pentru perioada 2018-2029, care vizează modernizarea diferitelor moduri de transport (în special transportul feroviar și rutier). Planul prevede investiții majore pentru dezvoltarea sistemului feroviar, promovând recurgerea în mai mare măsură la transportul mărfurilor pe calea ferată în locul transportului rutier, contribuind astfel la reducerea emisiilor. Menținerea nivelurilor ridicate ale investițiilor în cercetare și dezvoltare, a unor condiții-cadru favorabile și a unei baze mai largi de inovare sunt esențiale pentru asigurarea poziției Suediei de lider în domeniul inovării. Până acum, modelul de inovare al Suediei a avut la bază un număr limitat de societăți tehnologice mari și active la nivel mondial. Ar fi important să se creeze un mediu care să stimuleze și potențialul de inovare al IMM-urilor și al întreprinderilor nou-înființate. Capacitatea de inovare a Suediei ar putea fi îmbunătățită și prin intensificarea colaborării dintre mediul academic și IMM-uri.
- (10) În contextul unui scandal de spălare a banilor în care este implicată una dintre cele mai mari instituții financiare din țară, prevenirea spălării banilor a devenit o prioritate pentru Suedia. Autoritățile de supraveghere financiară din Suedia și din Estonia au început o anchetă comună, alături de omologii lor din Letonia și Lituania. Cadrul de combatere a spălării banilor al Suediei a fost consolidat în 2017, când a intrat în vigoare actul legislativ privind combaterea spălării banilor, însă este important să se continue activitatea de identificare și corectare a eventualelor deficiențe ale cadrului. Există în continuare provocări, iar autoritatea de supraveghere trebuie să adopte măsuri și orientări suplimentare cu privire la modul de consolidare a supravegherii în acest domeniu. Ar trebui să se acorde atenție punerii în aplicare efective a acestor măsuri, odată ce au fost adoptate.

- (11) Programarea fondurilor Uniunii pentru perioada 2021-2027 ar putea contribui la eliminarea unora dintre lacunele identificate în recomandări, în special în domeniile vizate de anexa D la raportul de țară pentru 2019. Acest lucru i-ar permite Suediei să utilizeze în mod optim fondurile respective pentru sectoarele identificate, ținând seama de disparitățile regionale.
- (12) În contextul semestrului european 2019, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Suediei, pe care a publicat-o în raportul de țară din 2019. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de convergență pentru 2019 și Programul național de reformă pentru 2019, precum și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Suediei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernanței economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică fiscal-bugetară și socioeconomică sustenabilă în Suedia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.
- (13) Consiliul a examinat Programul de convergență pentru 2019 prin prisma acestei evaluări și consideră că este de așteptat ca Suedia să respecte dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere.
- (14) În lumina bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2019 și Programul de convergență pentru 2019. Recomandările Consiliului, formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, se reflectă în recomandarea 1 de mai jos,

RECOMANDĂ ca, în perioada 2019-2020, Suedia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să abordeze riscurile legate de gradul ridicat de îndatorare a gospodăriilor, prin reducerea treptată a deductibilității fiscale a dobânzilor ipotecare sau prin majorarea impozitelor recurente pe proprietate. Să stimuleze investițiile în construcțiile de locuințe acolo unde se resimte cel mai acut nevoia urgentă de astfel de locuințe, în special prin eliminarea obstacolelor structurale în calea construcțiilor. Să îmbunătățească eficiența pieței locuințelor, inclusiv prin introducerea unui grad mai mare de flexibilitate a prețurilor chiriilor și prin revizuirea formei actuale a impozitului pe câștigurile de capital.
2. Să pună accentul în politica economică legată de investiții pe educație și competențe, pe menținerea investițiilor în transportul durabil în vederea modernizării diferitelor moduri de transport, în special a căilor ferate, precum și pe cercetare și inovare, ținând seama de disparitățile regionale.
3. Să asigure supravegherea și asigurarea respectării, în mod eficace, a cadrului de combatere a spălării banilor.

Adoptată la Bruxelles, 9 iulie 2019.

Pentru Consiliu
Președintele
M. LINTILÄ